

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Mands Minde 1788-1838. Foredrag over det sidste halve Aarhundredes Historie

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 201. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1838_599-txt-shoot-idm5588/facsimile.pdf (tilgået 18. april 2024)

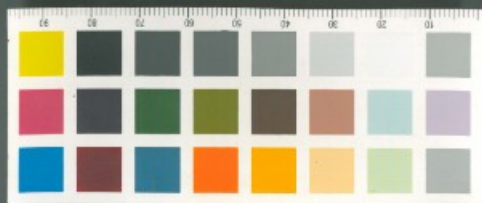
Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

skabte, men kun nærede, hvad den udtrykte, ser man ikke blot deraf, at Sværmeriet tabte sig, hvor den blev sunget, men ogsaa deraf, at Krigssange med store Ord fik man nok af, ogsaa hvor Modet fejlede. — *Allons, enfonis de la patrie!*)

Projsen, Østerrig og hele det hellige romerske Rige, England og Holland, Sardinien og Spanien — udgjorde vist nok ikke noget nøje sammenhængende Forbund, men omringede dog Republiken med Fjender og syntes at maatte afskære den fra alle de Hjælpeskilder, en stor og langvarig Krig udkrævede. Et Rige som Frankrig, der strækker sig fra Italien til Holland og havde en Befolkning af i det mindste 25 Millioner, har saa at sige udtømmelige Hjælpeskilder i [sig] selv, naar det kun forstaar at holde til Raade med dem; og et Folk, der altid var kjært ad Krigen som det store Lykkespil og skikket til den som ærekjært, tarveligt og let bevægeligt, behøvede ikke engang at være beruset af Friheds-Dromme, for at slaas bedre end de Hære, man drev imod dem som Faar til Slagterbænken, [og som] kunde umulig vente noget Gavn af Frankernes Nederlag, men lettelig for meget af deres Sejre. Desuden herskede der i Spanien og Sardinien en saadan Dorskhed og Slaphed, som ej engang tillod dem at ytre mindste Kraft, da hele Syden og Vesten var i fuld Gjæring; England, har vi allerede set, tog sig endnu slet ikke for Alvor af Kampen; og det var altsaa ene Projsere og Østerrigere, der krævede en kraftig Modstand, da de i Sommeren 92 med samlet Styrke rykkede ind i Lothringen og truede [med] gennem Champagne at fare lige til Paris og kvæle Republiken i Fødselen. Da var der vist nok ogsaa Skræk i Paris, saa meget mere som endnu alle Generalerne var Adelsmænd, altsaa efter Øjeblikkets Tankegang Forrædere. En Gang havde man vel næsten glemt, Lafayette var en Adelsmand, og ham ventede man ved Krigs-Erklæringen alle Haande Vidundere af; men

han var nu erklæret fredløs som den skammeligste Forræder; thi efter 10de Avgust havde han ladet Kommissarierne, der sendtes til ham, fængsle, og da han ej turde stole paa sin Armé og ej vilde opgive Kongedømmet med Forfatningen af 91, var han rømt Landet 19de Avgust.

Forskrækkelsen over de 80,000 Projsere og Østerrigere varede imidlertid ikke længe, thi Dumouriez paatog sig at afløse Lafayette og forsvarede Grænsen med Berømmelse. Hvordan han imidlertid næsten uden Sværds slag fik Europas berømteste Armé til at trække sig tilbage med uforrettet Sag, har altid haft noget saa hemmelighedsfuldt ved sig, at man gættede paa de urimeligste Ting, og sagde iblandt andet, at Kongen af Projsen vist havde ladt sig bestikke med Rigsklenodierne, som ganske rigtig forsvandt en Nat i September, men næppe kom i saa høje Hænder. Samler man alt, nodes man ogsaa vist til at søge Hovedgrunden i en højere Styrelse, som ikke vilde have den frygtelige, men nødvendige og i Følgerne velgjørende Statsgjæring undertrykt, før den havde udraset; thi vel siger Thiers, han kan prægtig forklare det hele af det lykkelige Indfald, Dumouriez fik, med at besætte Argonner-Skoven og forvandle dens snævre Pas til franske Thermopyler; men skjønt Indfaldet var godt nok, viser dog Kjendsgjæringer, at derved standsedes kun Projsers-Hæren nogle Dage, og da den uden synderligt Tab slap igjennem dem, bliver Tilbagetoget lige besynderligt.

Dette kan i det mindste Thiers ikke nægte; thi ikke blot viser hans Fortælling det, men han siger det selv, som vi strax skal høre. Han fremstiller nemlig Sagen saaledes: Dumouriez var i Sedan, og Krigsraadet den 28de Avgust stemte for at trække sig tilbage over Marnefloden, men ved et Blik paa Kortet fandt Dumouriez, at kunde han forekomme Fjenden ved Snævringerne i Argonner-Skoven imellem Sedan og Passavant, da var Spillet vundet.

